HELSINKI GRADUATE SCHOOL OF ECONOMICS

Kriisinratkaisusääntelystä

Antti Ripatti

Taloustieteen professori, Helsingin yliopisto, Helsinki GSE

Eduskunnan talousvaliokunta 12.9.2023

Kaksi tapaa hoitaa kriisipankkia

Kriisinratkaisumenettely

- Lainsäädäntö harmonisoitu
- Sijoittajien vastuu(*bail-in)!* Esimerkiksi pankin liikkeeseen laskemien joukkolainojen
  - Mitätöinti ➔ luotottajat kärsivät tappioita
  - Muuntaminen oman pääoman ehtoisiksi ➔ luotottajilla uhka joutua ensisijaisiksi maksumiehiksi konkurssitapauksissa
- Tavoiteltu menettelytapa; käytetty jonkin verran isoissa pankeissa.
- Ongelmina: luotottajien tappiot (tartunta), kasvavat riskilisät pankkien varainhankinnassa
- Etuja: moraalikadon välttäminen; ei riskejä valtion piikkiin.

Maksukyvyttömyysmenettely

- Perustuu kansalliseen lainsäädäntöön
- Konkurssi ➔talletusten korvaus talletussuojajärjestelmästä
- Usein valtio liittyy osapuoleksi esimerkiksi pääomittamisen kautta.
- Sijoittajien (osittainen) pelastaminen (bail-out)
- Ongelmina: moraalikato: pankit ottavat riskiä veronmaksajien piikkiin. (Vaatii tehokasta sääntelyä.)
- Etuja: joustavuus, talletussuojajärjestelmän varojen käyttö

Huomioitavia seikkoja

- Sijoittajan vastuu kriisinratkaisujärjestelmän ytimessä:
  - Käytetty harvoin
  - Tästä on voimakkaasti livetty ilmeisesti maissa, joissa kotitalouden ovat merkittäviä pankkien velkojia.
- Talletussuojarahaston käyttö kriisinratkaisussa:
  - Esim tilanteessa, jossa talletusten siirto kriisipankista pelastavaan pankkiin ➔ pelastava pankki tarvitsee lisää pääomia
  - Talletussuojarahasto on kerätty pankeilta (”verona”). Liittyykö käyttöön valtioiden moraalikato?
- Mahdollisuus valtion pääomittamiseen olisi säilytettävä
  - Yritysten laajan konkurssiaallon uhatessa se voi olla tehokas keino vakauttaa taloutta!
- Yhteinen talletussuoja
  - Etu pienelle maalle, jonka vastuulla muissa maissa toimivan pankin talletussuoja (Nordea).

HELSINKI GRADUATE SCHOOL OF ECONOMICS

Kiitoksia!

antti.ripatti@helsinki.fi

UNIVERSITY OF HELSINKI

Aalto University

HANKEN

Varakalvot

Mihin talletussuojajärjestelmää ja ratkaisujärjestelmiä tarvitaan

- Pankin maksuvalmiuteen liittyvät ongelmat, tai epäilys niistä

  ➔ pankkipako

- Talletussuoja antaa tallettajille turvaa.
- Ongelmana moraalinen riski
  - Voi johtaa riskipitoisempaan pankkitoimintaan
  - Tätä suitsitaan sääntelyllä.
- Kriisinratkaisu määrittelee viranomaisten toimintaperiaatteet konkurssityyppisessä tilanteessa
  - Sijoittajan vastuu keskeisenä. (Ei aina optimaalista.)

Talletussuojajärjestelmä Suomessa

- Rahoitusvakausvirasto (RVV)
- Talletussuojarahasto (2015 lähtien)
  - 0,8 % talletuksista: saavutetaan 2024, nyt n. 1 mrd. €
  - PLUS vanha rahasto (Finanssialan hallinnoima) 0,6 mrd. €
- Suomi vastaa myös Nordean muiden maiden konttoreiden talletussuojasta
- Tanska puolestaan Dansken Suomen konttorin talletussuojasta

➔Tarve laajaan yhteistyöhön, yhteiseen talletussuojajärjestelmään

- Yhteinen (1 % talletuksista ~1,5 mrd suomalaisten pankkien osuus) ja lansallinen (174 000€) kriisinratkaisurahasto